

EEN LESJE *creatief schrijven* OP DE *basisschool* MET EEN PROCESGERICHTE DIDACTIEK

Annelies Karelse

Over de auteur

ANNELIES KARELSE

Annelies Karelse is voormalig docent Nederlands, en is ontwikkelaar en auteur van *Laat maar lezen*, een lesmethode creatief schrijven voor het digibord. Meer informatie vind je op www.laatmaarlezen.nl.

Een les gedichten schrijven voor het eerste en tweede leerjaar begint met iets herkenbaars uit de eigen leefwereld. De inhoud staat altijd voorop bij jonge kinderen. Neem bijvoorbeeld de tijd van het jaar. Als het vroeg donker is, ervaren de kinderen het meestal als spannend om nog buiten te spelen als de straatlantaarns aangaan. Met een gedicht kun je de sfeer van de schemering mooi weergeven.

Je *introdactie* tot de les is een afbeelding uit het prachtige boek van Seizoenen (door Blexbolex, uitg. Hasselt) van De Avondschemering. Lessen creatief schrijven lenen zich bij uitstek om aandacht te besteden aan goede voorbeelden uit de jeugdliteratuur. Na een gesprekje over de ervaringen van de kinderen met de schemering, lees je een gedicht over de schemering voor. Dit gedicht van Edward van de Vendel en Mattias de Leeuw is een mooi voorbeeld:

**Het is laat en je bent buiten.
Niemand die iets zegt.
Dan hoor je een uil in de verte –
En opeens
Is de avond**

Drie keer zo echt.
(uit: *Mijn fijne geluidenboekje*,
Uitg. De Eenhoorn)

In de *informatiefase* bespreek je dit gedicht samen met de kinderen. Welke zintuigen worden gebruikt in dit gedicht? Welk effect heeft het streepje na 'de verte'? Wat wordt bedoeld met 'drie keer zo

echt'? Uiteraard laat je ook het verschil tussen *zin* en *regel* zien. Zo leg je in deze les meteen een verband met begrijpend lezen en taalbeschouwing.

In je instructie ga je in op de opdracht en op het schrijfproces:

Schrijf een gedicht over de avondschemering. Gebruik je zintuigen. Geef weer wat je ruikt, hoort, ziet buiten. De zinnen hoeven niet door te lopen tot het eind van de regel. Je hoeft niet te rijmen.

Geef de schrijffasen weer op het bord: *brainstorm – klad – feedback – net – presentatie*.

Vervolgens komt het erop aan de leerlingen goed te begeleiden tijdens het schrijfproces. Voor jonge kinderen is het schrijfproces immers nog te lastig, te abstract om zichzelf te kunnen sturen. Hou de tijd in de gaten, zorg voor stilte of stimuleer juist een mondelinge uitwisseling. Loop rond en stel vragen, probeer antwoorden uit te lokken. Voor de eerste fase, waarin de kinderen hun eigen ideeën formuleren, kun je de leerlingen helpen door een hulpmiddel te maken, zoals een formulier met drie kolommen voor ruiken, zien en horen.

De fase van de *feedback* is gericht op het geven van tips aan elkaar. Bij de verwerking van de tekst tot een definitieve versie, waak je erover dat de leerlingen alles correct spellen. Dat komt de leesbaarheid immers ten goede. De gedichten worden aan elkaar voorgelezen, en de producten kunnen op een wand tentoongesteld worden.

De les wordt afgesloten met een korte klassikale *evaluatie*, die niet alleen ingaat op het eindproduct, maar ook op het schrijfproces:

Vind je je eigen gedicht mooi? Waarom (niet)? Staat iedere zin bij jou op een regel? Welke rijmwoorden heb je gebruikt? Wiens gedicht vind jij het mooiste? Vertel eens. Vond je het makkelijk om een tip te geven? Waarom (niet)? Wat zou je de volgende keer anders doen? Was het makkelijk om te beginnen? Waarom (niet)?

Ten slotte kunnen de leerkracht (en eventueel ook de kinderen) de gedichten, mondeling of schriftelijk, *beoordelen*. Gebruik daarvoor zowel de inhoudelijke als formele (zie de instructiefase) doelen die je bij deze les hebt.

Waarom zou je deze les geven?

In deze les schrijven leg je een verband tussen verschillende schrijfdoelen: schrijfvaardigheid, spelling, literatuur en lezen, mondelinge communicatie, woordenschat en taalbeschouwing. Een en al taalonderwijs dus!